

PUIDUKAUBANDUSE SPETSIALIST III, IV

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid puidukaubanduse spetsialisti III ja IV kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Metsanduse Kutsenõukogu juurde moodustatud puidukaubanduse töörühm koosseisus:

Aino Mölder	Luu Metsanduskool
Aita Sauemägi	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus
Hinderk Hirs	Riigimetsa Majandamise Keskus Kärü Metskond
Ivar Dembovski	AS Rait
Märt Rahamägi	Eesti Puutööliit
Ulvar Kaubi	Riigimetsa Majandamise Keskus

Ajavahemikus 01. – 30. september 2001. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus Eesti erinevates piirkondades paiknevas 6 suuremas metsatööstuse ja puidutöötlemise ettevõttes.

Puidukaubanduse spetsialist III, IV kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskustõuete võrdleva analüüsiga ja Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset).

Puidukaubanduse spetsialist III, IV kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Puidukaubanduse spetsialist III, IV kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 27. novembril 2001. a. Metsanduse Kutsenõukogu otsusega nr. 9. Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on registrisse kantud...

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsioonide fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonid määratleb kutsenõukogu.

I tase – lihtsate tööülesannete täitmine sarnastes olukordades; põhilised kutsealased oskused ja teadmised on omandatud enamasti läbi koolituse; vajadusel juhendatakse töö käigus; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

II tase – põhiliste tööülesannete täitmine erinevates olukordades; lisaks kutsealastele oskustele ja teadmistele omab vilumust ja kogemust; töötaja töötab iseseisvalt; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

III tase – keerukate tööülesannete täitmine erinevates ja vahelduvates olukordades; omab kutsealast meisterlikkust; valmisolek kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks või laialdased kutsealased oskused ja teadmised on omandatud läbi koolituse; valmisolek korraldada ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutada selle eest.

IV tase – erinevate, keerukate, analüüsimist ja otsustamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades; laialdased kutsealased teadmised ja oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

V tase – teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste süstematiseerimist, edasiarendamist ja õpetamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades, kõrgel tasemel kutse- ja erialased teadmised, oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlus, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub puidukaubanduse spetsialisti tegevus metsamajanduse, metsavarumise ja neid teenindavate tegevusalade valdkonda, kood 02 ja puidutöötlemise ja puidutoodete tootmise valdkonda, kood 20. Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub puidupraaker 1. pearühma “Seadusandjad, kõrgemad ametnikud ja juhid”, kood 123.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles: Puidukaubanduse spetsialist III, IV

Inglise keeles: Timber merchant III, IV

Vene keeles: Торговец древесины III, IV

Soome keeles: Puukauppa asiantuntija III, IV

5 KUTSEKIRJELDUS

Puidukaubanduse spetsialisti põhitegevuseks on puidutööstus- või puidukaubandusettevõtte varustamine toorainega ja/või toodangu ning materjalipartiide komplekteerimine, ladustamine, väljastamine ja müük. Puidukaubanduse spetsialisti töö põhineb puittoorme, metsa- ja puidutööstustoodete ning -tehnoloogia, turunduse, klienditeeninduse, ärisuhtlemise, logistika ning tootearenduse põhimõtete tundmisel. Oma töös juhindub puidukaubanduse spetsialist ärieetika normidest. Oluline osa tema töös on suhete arendamine klientidega – müügipakkumiste tegemine ja läbirääkimiste pidamine, uute klientide hankimine ja püsikliendisuhete hoidmine.

Puidukaubanduse spetsialistilt eeldatakse analüüsi- ja otsustusvõimet, iseseisvust ja head suhtlemisoskust, et toime tulla muutuvate situatsioonidega turumajanduses.

Puidukaubanduse spetsialist III kvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on kutsekeskharidus ja kolmeaastane töökogemus.

Puidukaubanduse spetsialist IV kvalifikatsiooni taotlemisel on eelduseks kutsekeskharidus, kolmeaastane töökogemus ja täiendkoolitus või kõrgharidus ja vähemalt kolmeaastane töökogemus.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

6.1 Üldoskused ja -teadmised

- 6.1.1 Majandus – kesktase
 - 1) majanduse põhimõisted
 - 2) ettevõtluse alused
 - 3) majandusarvestus
 - 4) raamatupidamise alused
 - 5) arveldused
- 6.1.2 Õigusaktid
 - 1) tööõigus – III algtase; IV kesktase
 - 2) kutsealast tegevust reguleerivad normatiiv- ja õigusaktid – III kesktase; IV kõrgtase
- 6.1.3 Töökeskkond – kesktase
 - 1) tööohutus
 - 2) töötervishoid
 - 3) jäätmekäitlus, keskkonnakaitse
 - 4) esmaabi
 - 5) tule- ja elektriohutusnõuded; pääste- ja kustutusvahendid
 - 6) turvasüsteemid
- 6.1.4 Arvuti kasutamine: moodulid AO2 – AO5; AO7 (vt lisa A)
- 6.1.5 Keeleoskus (vt lisa B)
 - 1) eesti keel – kõrgtase
 - 2) inglise ja saksa keel – neist üks kesktase; teine algtase
 - 3) vene keel – kesktase
- 6.1.6 Organisatsioonikäitumine – III algtase; IV kesktase
- 6.1.7 Autojuhtimisoskus (B-kategooria)

6.2 Põhioskused ja -teadmised

- 6.2.1 Kutsealane terminoloogia (sh. inglise, vene ja saksa keeles)
- 6.2.2 Metsandus – kesktase
 - 1) kaubanduslikku tähtsust omavad puuliigid
 - 2) metsabioloogia ja metsakasvatuse alused
 - 3) metsamajanduskava
 - 4) orienteerumine metsamaastikul
- 6.2.3 Puiduteadus – kesktase
 - 1) erinevate puuliikide puit
 - 2) puidu ehitus, füüsikalised, mehhaanilised ja keemilised omadused, puidurikked
- 6.2.4 Majandusgeograafia – III algtase; IV kesktase
 - 1) Maa puiduvarude paiknemine
 - 2) metsatööstus ja puidukasutus Maa erinevates regioonides
 - 3) Eesti puiduvarud ja toormebilanss
 - 4) rahvusvahelised puitkaubavood
- 6.2.5 Puitkauba tundmine, -mõõtmine ja -kasutamine – III kesktase; IV kõrgtase
 - 1) kasvav mets
 - 2) metsamaterjalid
 - 3) saematerjal
 - 4) hõõvelmaterjal
 - 5) puitkiud- ja laastplaat
 - 6) spoon ja vineer
 - 7) väärspuit; eksootiliste puuliikide puit

- 8) hakkpuit
- 9) tehnpuit
- 10) liimpuitkilp
- 11) tooted puidujäätmetest
- 12) puitsüsi
- 6.2.6 Puiduvarumistehnoloogiad – kesktase
- 6.2.7 Puidutöötlemise tehnoloogiad – kesktase
- 6.2.8 Turundus ja tootearendus – III kesktase; IV kõrgtase
 - 1) turunduse alused
 - 2) kliendianalüüs
 - 3) tootearendus
 - 4) puitmaterjalide hinna kujunemine
- 6.2.9 Logistika põhimõtted – kesktase
 - 1) hankelogistika
 - 2) jaotuslogistika
 - 3) laovarude juhtimine
 - 4) JIT-tarnd
 - 5) puitmaterjalide transpordiliigid
 - 6) tollikorraldus
 - 7) tarneklauslid ja -tingimused
- 6.2.10 Puidukaubandus – III kesktase; IV kõrgtase
 - 1) metsa ja ümarpuidu turustamine
 - 2) puidutööstuse toodangu turustamine
 - 3) puitmaterjalide transpordiviisi valik; transpordikulud ning neid mõjutavad tegurid; veo- ning saatedokumendid
 - 4) lepingute koostamine
 - 5) tüüptingimuste tundmine
 - 6) kaupade vastuvõtmine, ladustamine ja väljastamine
 - 7) tellimuste vastuvõtmine ja töötlemine, lepingute täitmise kontroll
 - 8) kaupade kindlustamine
 - 9) puidukaubanduse heade tavade tundmine
- 6.2.11 Ärisuhtlemine – III kesktase; IV kõrgtase
 - 1) erinevate suhtlemistehnikate valdamine
 - 2) isiklik müük
 - 3) läbirääkimised
 - 4) nõustamine
 - 5) osalemine messidel
 - 6) erineva kultuuritaustaga kliendid
 - 7) ärietikett
 - 8) kutse-eetika järgimine
- 6.2.12. Juhtimine – III algtase; IV kesktase

6.3 Isikuomadused ja võimed

- 1) täpsus, korrektsus
- 2) suhtlemisvalmidus
- 3) paindlikkus
- 4) iseseisvus
- 5) otsustamisvõime
- 6) koostöövõime
- 7) kohanemisvõime

- 8) kohusetundlikkus
- 9) kehtestavus
- 10) matemaatiline ja verbaalne võimekus
- 11) analüüsivõime

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne kehtivusaja lõppu.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevat nõuet on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele. Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Keskase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.